

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobce: **O. T.**, zastoupen Mgr. Zdeňkem Ptáčkem, advokátem se sídlem Májová 23, Cheb, proti žalované: **Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie**, se sídlem Olšanská 2, Praha 3, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 17. 6. 2010, čj. CPR-7146-3/ČJ-2010-9CPR-V242, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 8. 2011, čj. 10 A 187/2010 – 54,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I.
Vymezení věci

[1] Dne 7. 5. 2010 byl žalobce v obci Hazlov kontrolován hlídkou dopravní policie. Jelikož se hlídce nepodařilo žalobce ztotožnit, byl převezen na inspektorát cizinecké policie. Zde bylo lustrací evidencí zjištěno, že žalobce pobývá na území České republiky od 16. 3. 2000 bez platného víza a od roku 2008 rovněž bez cestovního dokladu (z důvodu jeho ztráty). Téhož dne proto zahájila Policie České republiky, Oblastní ředitelství služby cizinecké policie Plzeň, Inspektorát cizinecké policie Cheb, (dále jen „správní orgán I. stupně) řízení ve věci správního vyhoštění z území České republiky. Rozhodnutím

ze dne 7. 5. 2010, čj. CPPL-10653-13/ČJ-2010-034062-KP, uložil správní orgán I. stupně žalobci správní vyhoštění dle § 119 odst. 1 písm. c) bodu 1 a 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, na dobu 3 let.

[2] Do správního spisu byl dále založen přípis žalobce, v němž uvádí, že po poučení dle § 81 odst. 2 a 3 správního řádu se vzdává práva na odvolání proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně.

[3] Dne 13. 5. 2010 bylo správnímu orgánu I. stupně doručeno odvolání žalobce proti rozhodnutí o vyhoštění. Odvolání bylo zamítnuto pro nepřípustnost rozhodnutím žalované označeným v záhlaví. Žalovaná poukázala na § 81 odst. 2 správního řádu, dle něhož právo odvolat se nepřísluší tomu, kdo se po oznámení rozhodnutí vzdal tohoto práva.

[4] Žalobce podal proti rozhodnutí žalované žalobu k městskému soudu, který ji rozsudkem uvedeným v záhlaví zamítl. Soud zdůraznil, že žalobce opakovaně podepsal prohlášení, že rozumí česky a tlumočníka nežádá, což je doloženo obsahem správního spisu. Pokud by se vyskytla situace, že by některému textu či pojmu žalobce nerozuměl, mohl kdykoli požádat o vysvětlení tohoto pojmu nebo o tlumočení. Podpisem na správním rozhodnutí žalobce potvrdil, že textu rozhodnutí, včetně poučení o právu podat odvolání, rozumí a o tlumočení nežádá. Následně se vzdal práva podat odvolání. Soud neuvěřil tvrzení žalobce, že nevěděl, co je odvolání a co podepsal. Nejen v České republice, ale i v zemi původu žalobce platí, že každý si musí ve správním řízení střežit svá práva, což implikuje nutnost seznámit se s podepisovaným textem.

II.
Shrnutí argumentů obsažených v kasační stížnosti

[5] Proti rozsudku městského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včasnou kasační stížnost z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Konkrétně uvádí, že absolvoval školní docházku v zemi, kde se neužívá písmo latinka, nýbrž azbuka. Během svého pobytu na území České republiky se nepohyboval ve veřejném životě, kde by si mohl osvojit kvalitní znalost českého jazyka. Správní orgán I. stupně předkládal žalobci k podpisu dokumenty v českém jazyce, aniž by bylo jakkoliv osvědčeno, že tomuto textu rozumí. Správní orgán měl stěžovateli jakožto osobě, která zcela evidentně neovládala český jazyk, zejména v psané formě, umožnit, aby si zajistil tlumočníka. Namísto toho mu nechal podepsat celou řadu velmi závažných dokumentů, včetně prohlášení, kterým se vzdával fakticky možnosti dozvědět se, o jaké řízení se vůbec jedná. Správní orgány ani městský soud proto neměly vycházet z dokumentů podepsaných stěžovatelem bez předchozího přetlumočení.

[6] Stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Podáním ze dne 17. 10. 2011 stěžovatel navrhl, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek, neboť mu byl policií vydán výjezdní příkaz.

III.
Vyjádření žalované ke kasační stížnosti

[7] Žalovaná ve svém vyjádření ze dne 5. 1. 2012 uvedla, že na základě obsahu správního spisu lze mít za prokázané, že stěžovatel rozumí českému jazyku a nežádá tlumočníka. Není možné se tedy domnívat, že by byl z důvodu absence tlumočníka krácen na svých právech. Žalovaná je přesvědčena, že byly splněny náležitosti a podmínky vzdání se práva na odvolání, a proto byla správně vyhodnoceno stěžovatelovo odvolání jako nepřípustné. Navrhuje, aby kasační stížnost byla zamítnuta.

IV.
Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[8] Kasační stížnost není důvodná.

[9] Stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti jedinou námitku, a sice že nelze přihlédnout k písemnosti, jíž se vzdal práva na odvolání, neboť mu správní orgán I. stupně neumožnil obstarat si tlumočníka, a tak nevěděl, co podepisuje. Jedná se o námitku podřaditelnou pod § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť poukazuje na údajnou vadu správního řízení, pro níž měl městský soud rozhodnutí žalované zrušit.

[10] Podle § 16 odst. 1 správního řádu (zákon č. 500/2004 Sb.), který se na dané řízení použije (§ 168 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, *a contrario*), se v řízení jedná a písemnosti vyhotovují v českém jazyce. Každý, kdo prohlásí, že neovládá jazyk, jímž se vede řízení, má právo na tlumočníka (§ 16 odst. 3 správního řádu).

[11] Cit. ustanovení nového správního řádu se nedotklo aplikovatelnosti ustálené judikatury týkající se povinnosti správního orgán ustanovit v řízení tlumočníka, která se etablovala za účinnosti zákona č. 71/1967 Sb. (starý správní řád). Dle této, stále aktuální, judikatury je správní orgán povinen ustanovit účastníkovi řízení tlumočníka tehdy, jestliže o to účastník požádá. Správní orgán, který neustanovil účastníkovi řízení tlumočníka za situace, kdy účastník neprohlásil, že neovládá český jazyk, a tato skutečnost nevyplynula ani z obsahu správního spisu, neporušil právo účastníka na přítomnost tlumočníka (viz již rozsudek NSS ze dne 27. 1. 2004, čj. 6 A 17/2000 – 54, č. 341/2004 Sb. NSS, dále též rozsudek ze dne 3. 9. 2008, čj. 1 As 28/2008 – 76; všechna cit. rozhodnutí NSS jsou dostupná na www.nssoud.cz). Jestliže účastník řízení výslovně prohlásí, že český jazyk ovládá, rozumí mu a nepožaduje tlumočníka a protokol obsahující toto prohlášení podepíše, nelze namítat, že správní orgán porušil zásady uvedené v § 3 odst. 4 starého správního řádu (nyní § 3 zákona č. 500/2004 Sb.), použil-li tyto protokoly jako důkaz (srov. rozsudek NSS ze dne 4. 12. 2003, čj. 6 A 181/2002 - 34).

[12] Ze správního spisu soud zjistil tyto skutečnosti. Stěžovatel při převzetí oznámení o zahájení správního řízení, stejně jako při podání vyjádření v tomto řízení podpisem stvrdil, že souhlasí s tím, aby bylo celé správní řízení vedeno v jazyce českém (viz oznámení čj. CPPL-10653-5/ČJ-2010-034062-KP a protokol

čj. CPPL-10653-7/ČJ-2010-034062-KP). Nečinilo mu žádné jazykové potíže pronést ve věci srozumitelné vyjádření. Poté ještě několikrát stěžovatel podpisem stvrdil prohlášení, že českému jazyku rozumí slovem i písmem a tlumočníka nežádá (viz rozhodnutí o uložení povinnosti nahradit náklady řízení čj. CPPL-10653-9/ČJ-2010-034062-KP, rozhodnutí o udělení správního vyhoštění čj. CPPL-10653-13/ČJ-2010-034062-KP, poučení eskortované osoby čj. CPPL-10653-16/ČJ-2010-034062-KP, informace a poučení vyhošťovaného cizince CPPL-10653-17/ČJ-2010-034062-KP).

[13] Z žádného dokumentu, který je součástí správního spisu, neplyne, že by stěžovatel v průběhu správního řízení požádal o přibrání tlumočníka. Naopak, několikrát v průběhu řízení prohlásil, že českému jazyku rozumí a o tlumočníka nežádá, což potvrdil svým podpisem. Nebyly tak splněny podmínky § 16 odst. 3 správního řádu pro přibrání tlumočníka do řízení o vyhoštění. Ostatně ani v průběhu soudního řízení stěžovatel netvrdil, že ve správním řízení požádal o přibrání tlumočníka a že jeho žádosti nebylo vyhověno. Přestože poučení o možnosti přibrat tlumočníka do řízení nebylo vepsáno v předtisku oznámení o zahájení řízení ani protokolu o vyjádření, je zjevné, že fakticky bylo stěžovateli správním orgánem poskytnuto, protože opakovaně odmítl přítomnost tlumočníka s poukazem na to, že česky rozumí (shodně rozsudek NSS ze dne 28. 2. 2008, čj. 1 As 6/2008 – 49).

[14] Stěžovatel rozumí českému jazyku do té míry, že bez problému komunikoval s úředními osobami správního orgánu I. stupně v tomto jazyce. Nebylo proto vůbec na místě, aby správní orgán I. stupně sám, iniciativně přibral do řízení tlumočníka, neboť taková potřeba v řízení nevyšla najevo. Dobrou znalost českého jazyka stěžovatel prokázal i v řízení před městským soudem, v němž při jednání činil své přednesy a vyjádření k soudu v českém jazyce, zcela samostatně, bez tlumočníka. Jednání soudu přitom byla přítomna soudem ustanovená tlumočnice, jejíchž služeb však stěžovatel odmítl využít (viz protokol o jednání na č. l. 51 – 52 soudního spisu). V žalobě pak stěžovatel uvedl, že mluví plynně českým jazykem, v české společnosti je velmi dobře integrován, neboť zde žije více než 12 let (č. l. 3 soudního spisu).

[15] Skutečnost, že stěžovatel podepsal v českém jazyce učiněné prohlášení, jímž se vzdal práva na odvolání, bez přítomnosti tlumočníka, neodebírá tomuto úkonu nic na jeho účinnosti (srov. rozsudek NSS čj. 6 A 181/2002 – 34, cit. v bodě [11] shora). Vzhledem k osobním poměrům stěžovatele (dobrá komunikativní znalost českého jazyka) a absenci žádosti o přibrání tlumočníka nebylo třeba, aby provedení uvedeného úkonu byl přítomen tlumočník.

[16] Stěžovatel dále poukazuje na to, že mu bylo k podpisu předloženo několik dokumentů – mezi nimi i prohlášení o vzdání se práva na odvolání – a nevěděl, co vlastně podepisuje. K tomu lze pouze poznamenat, že v takovém případě, pokud by tomu tak snad vskutku bývalo bylo, neměl předložené dokumenty podepisovat, dokud mu nebude objasněn jejich obsah, resp. byl oprávněn odmítnout dokumenty podepsat. Stěžovatel v kasační stížnosti neuvádí, že by prohlášení o vzdání se práva na odvolání podepsal pod fyzickým nátlakem či z důvodu výhrůžek ze strany úředních osob. Nezpochybňuje ani pravost svého podpisu. Lze jistě připustit pravdivost tvrzení stěžovatele, že jednal ve stresu, přesto i úkony učiněné za těchto podmínek mu jsou plně přičitatelné.

[17] Žalovaná nezatížila své řízení vadou tím, že vydané rozhodnutí opřela o prohlášení stěžovatele, jímž se vzdal práva na odvolání. Jak uvedl již městský soud ve svém rozsudku, je na každém účastníku, aby si ve správním řízení střežil svá práva. Jestliže tak důsledně neučiní, musí nést odpovědnost za nepříznivé důsledky svého jednání.

V.
Závěr a náklady řízení

[18] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji dle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl. Neshledal přitom žádnou vadu, k níž by byl povinen přihlédnout i bez návrhu (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

[19] Jelikož Nejvyšší správní soud bez odkladu rozhodl o celé kasační stížnosti stěžovatele, čímž plně vyčerpal předmět řízení vedeného před tímto soudem, nezabýval se již samostatně návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[20] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud na základě § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému v tomto řízení žádné náklady převyšující náklady běžné administrativní činnosti nevznikly, a proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. února 2012

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu